

CANTEMIR, DEMITERI

Din momentul adoptării Declarației fracțiunilor PLDM, PL și PDM din cadrul Consiliului Raional Cantemir despre constituirea Alianței de Integrare Europeană, semnată de 19 consilieri, raportul de forțe din cadrul consiliului a suferit schimbări esențiale. Încă la ședința din decembrie 2011, reprezentanții celor 3 fracțiuni de orientare democratică au votat pentru acordarea votului de neîncredere celor 2 vicepreședinți - Anatolie Ichim și Emil Pupăzan, aleși, în august trecut, în funcțiile date din partea fracțiunii PCR, care deține 12 din cele 33 mandate. Iar la prima ședință din a.c., extraordinară, a CR, din 12 ianuarie, membrii Alianței, cu 17 voturi „pro” (din cei 31 consilieri prezenți în sală-n.n.) i-au demis pe cei doi vicepreședinți din funcție, motivul a invocat faptul că „respectivii n-au făcut față cerințelor și așteptărilor”. Cei doi vice au declarat că vor ataca în instanță decizia în cauză, ca fiind ilegală.

În cadrul aceleiași ședințe au fost examinate și alte chestiuni: Despre nota informativă privind litigiile de judecată, în care este atacat în calitate de reclamat Consiliul Raional Cantemir; cu privire la prelungirea termenului de activitate a Centrului de Cooperare Transfrontalieră și

Atragere a Investițiilor; aprobarea unor prime conducătorilor spitalului raional ș.a., care au fost votate, în unanimitate de către reprezentanții celor 4 fracțiuni din Consiliu.

Dar mărul discordiei dintre Alianța proaspăt constituită, pe de o parte și fracțiunea PCR, pe de alta, l-au constituit chestiunile crearea Alianței de Integrare Europeană în cadrul Consiliului Raional, după care a urmat propunerea acesteia, dată citirii de către consilierul din partea PLDM, Nicolae Rusu, cu următorul conținut: „În temeiul art.50(2) din Legea privind administrația publică locală nr.436-XIV din 28.12.2006, art.22(2) din Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr.199 din 16.07.2010, deciziei Consiliului Raional Cantemir nr.12/10-XXV din 13.12.2011 „Despre situația social-politică în raionul Cantemir” prin care a fost declarat vot de neîncredere dlor Anatoli Ichim și Emil Pupăzan, vicepreședinți ai raionului, se propune eliberarea dumnealor din funcțiile deținute”, decizia în cauză obținând avizul pozitiv al comisiei consultative de specialitate drept și disciplină a actualului CR și, ulterior, fiind susținută de către 17 consilieri din cei 31 prezenți în sală.

Ion Doru

Consulatul General al României la Cahul continuă să ajute copii din sudul țării

Consulatul General al României la Cahul, continuă și în acest an campania de acordare a ajutoarelor copiilor din familii aflate în dificultate din localitățile sudice ale R.Moldova, în cadrul proiectului „Săniuțele Speranței”, inițiat în 2011.

Astfel, la 18 și 20 ianuarie 2011 Consulatul General al României la Cahul a desfășurat două acțiuni caritabile, în raioanele Leova și respectiv, Vulcănești, în cadrul campaniei „Săniuțele Speranței” 2011 - 2012. La ambele acțiuni a fost prezentă E.S. dna Gențiana Șerbu, Consul General.

Cu sprijinul companiei PETROM Mol-

dova S.A., 28 de copii din familii social vulnerabile din satele Cazangic, Filipeni, Frumușica, Seliște, Tigheci și Troian, r/ Leova au primit recent îmbrăcăminte, încălțăminte și rechizite, iar alți 28 de copii din satele Cișmichioi și Etulia raionul Vulcănești (Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia), prin generozitatea MOBIA Banca S.A. au primit cele necesare pentru a se putea duce la școală. La acțiune au participat dna Efrosinia Grețu, președinta r/ Leova, dl Ion Rotaru, vicepreședintele administrației raionale din Vulcănești și

alte persoane abilitate din administrația raională.

Scopul campaniei „Săniuțele Speranței” 2011 - 2012, inițiată de Consulatul General al României la Cahul, este de a sprijini autoritățile locale din raioanele de sud ale Republicii Moldova în prevenirea și diminuarea fenomenului abandonului școlar. Partenerii logistici sunt, la nivel local, Centrul Pro-Europa și Centrul „Contact” din Cahul. Până la ora actuală, cca 200 de copii din raioanele Cahul, Cantemir, Leova și Vulcănești au beneficiat de ajutoare.

**NEAMUL
CARE-ȘI
IUBEȘTE CĂLĂII**

➔ Pagina 2

**REALITATEA
ECONOMICĂ**

➔ Pagina 4

**BĂRBATUL
CU ȘAPTE
MAME**

➔ Pagina 9

**O BACTERIE AR
PUTEĂ ÎNCETINI
ÎMBĂTRÂNIREA**

➔ Pagina 10

I. MITITELU

NEAMUL CARE-ȘI IUBEȘTE CĂLĂII

Trebuie să recunosc: analizez atent rezultatele sondajului Barometrului de Opinie, rezultatele alegerilor locale, parlamentare la capitolul preferințele votanților, mai ales a celor care-i votează pe comuniști. Nu păstrez rezultatele niciodată, decât poate la început, pentru a rămâne mâhnit mai mult timp, apoi le arunc (rezultatele în cifre) și rămân în așteptarea altor rezultate. Păstrez doar impresia care mă neliniștește de ani buni: poporul nostru e unic în felul său, popor care-și iubește călăii. Pe tera sunt popoare care au indivizi „loviți” de sindromul Stocholm, dar pe tera este și un popor cu sindromul amintit – ăștia-s moldovenii, care s-au îndrăgostit de călăii. M-a durut toată vremea acest adevăr. Dar îl tănuiam ca pe un blestem dat de Dumnezeu. Nici astăzi nu aș fi scris de acest sindrom al nostru, al românilor basarabeni, dacă nu aș fi citit un „Dor de adevăr” al lui Iurie Colesnic, istoric și scriitor, în „Literatura și Arta” din 8 decembrie 2011. Iată un fragment în materialul de ziar: „De ani de zile caut o fotografie. Sunt sigur că ea există și nu numai într-un singur exemplar. La sigur că a existat în arhiva KGB-ului, iar în prezent se păstrează în arhiva FSB-ului din Rusia. Iar dacă nu s-a păstrat în ar-

hivele germane, atunci la sigur se află undeva în arhivele americane, autorități care au luat cunoștință îndeaproape de arhivele germane din zona de ocupație. În cel mai rău caz se păstrează undeva într-un album de familie. Dar la sigur că există, odată ce acum câțiva ani a licărit în internet și a dispărut ștearsă fără urmă.

Am descrierea acelei fotografii:

... La 6 iulie 1940 marea „paradă” a eliberării se desfășură în sunet de fanfare și zăngănitul coloanelor de tancuri. În funcția mea de „instructor la sovietul [primăria] Chișinău” am primit invitație la tribuna oficială. Executându-mi funcția de instructor, de nenumărate ori mă duceam să reprezint primăria în conflictele dintre cetățeni și putere: ocuparea ilegală de locuințe, expropriere ilegală la grădini, livezi ș.a. Din toate răspunerile mele scriam dări de seamă în folosul cetățenilor, căci 99% din plângeri erau îndreptățite. Chișinăuenii încă nu înțelegeau că s-a comis o năvălire, în care cei veniți își împlineau rolul de o-cu-panți!

...Tribuna de „onoare” era o enormă cutie de lemn, vopsită în roșu, răsturnată cu fundul în sus. Parada începea la 10.00, accesul la tribună se închidea la 9.00 (...)

am văzut ceva ce nu credeam să vad: de la colțul Străzii Gogol (azi Mitropolit G. Bănulescu-Bodoni) până în Strada Mihai Viteazul (azi Mihai Eminescu), pe două părți ale Străzii Alexandru cel Bun (azi bd. Ștefan cel Mare și Sfânt) stăteau înșirate «cordoanele de onoare» (distanța de 5-8 metri de la unul la altul): un enkavedist (securitatea sovietică-n.n.), un SS (da, da, nu te mira, cititorule!) în vestita uniformă „Mausfarbe” (culoarea șoarecelui). Înțelegerea Hitler-Stalin era în toiul execuției pe puncte. Unul din ele era vizita în URSS a unui Batalion SS pentru a ajuta la repatrierea germanilor (dar și pentru a vizita lagărele de muncă forțată GULAG, a avut, se vede, SS-ul ce învăța în aceste lagăre...)

...Eu stăteam uimit și umilit, în fundul tribunei. În fața mea, (...) Hrușciiov, Mehliș (călăul suprem al Basarabiei), mareșalul Timoșenko, în al doilea rând fratele mareșalului, un țăran analfabet din satul Furmanovka, județul Cetatea Albă, «cucoana din Hâncești», fosta amantă și agentă a lui Kotovski, Krălov, primarul Chișinăului, Sviridov, răzvrătitor al tineretului - și alte «personalități»... Nu am putut continua. Nu am vrut să iau parte

la această «bucurie tragică». Am înscenat o vomitare, m-am dat jos de la tribună, am trecut câteva controale, am pornit-o în jos pe Strada Gogol, am trecut prin parc, apoi pe diferite străzi din josul orașului, acasă... Eram într-adevăr trist, foarte trist și amărât...

Atunci nu puteam să-mi închipui că totuși Adevărul va străbate straturile groase de minciună și inducere în eroare în masă, peste aproape o jumătate de veac!... Gr. Vindeleanu, Israel” (Din Basarabia, revistă, nr. 6, 1991).

Articolul semnat de Iu. Colesnic la rubrica „Dor de adevăr” se numește „Caut o poză”. O poză,

care a memorat unul din acele momente descrise de Gh. Vindeleanu, a apărut pe internet apoi a dispărut. O poză care a fotografiat momentul istoric al prieteniei între Stalin și Hitler care prietenie și înțelegere s-a soldat cu ocuparea Basarabiei, pe care călăii permanent au numit-o „eliberare” și ne-a impus pe noi să facem două lucruri: să credem că ne-au eliberat și doi, să ne iubim călăii. Până azi. Mă gândesc atunci că neamul acesta care-și iubește călăii va muri abia atunci când va muri ultimul votant al comunistilor. Și mă întreb în același timp: dar va muri el vreodată, ultimul votant?

Secretarul general al CE e alături de Moldova

Secretarul general al Consiliului Europei, Thorbjørn Jagland, a confirmat că liderii politici din Republica Moldova sunt susținuți și vor primi ajutor de la europeni în procesul de organizare a unui nou Referendum de modificare a Constituției. Declarații în acest sens au fost făcute de către oficialul european în cadrul plenului Adunării Parlamentare a Consiliului Europei.

Acesta a fost rugat de către deputatul PCRM, Grigore Petrenco, să confirme dacă susține sau nu ideea liderilor Alianței de a organiza un nou plebiscit de modificare a Constituției, în condițiile în care, spune comunistul, Comisia de la Veneția a fost împotriva referendumului din 5 septembrie 2010.

„Comisia de la Veneția nu a

fost împotriva Referendumului (n.red Referendumul din septembrie 2010). Noi am ținut și vom ține legătura cu liderii politici din Republica Moldova pentru a oferi consultanța noastră în procesul pe care ei din nou l-au început (n.red. noul Referendum de modificare a Constituției). Dacă ei asta își doresc, noi vom fi din nou cu ei, și vom veni cu recomandări juridice, fără a ne implica în politică”, a subliniat înaltul diplomat.

Acesta s-a arătat indignat de faptul că cele patru partide politice nu pot nicicum ajunge la un compromis. „A venit timpul când toate forțele politice să aibă o poziție comună. Este un exemplu foarte bun, ce se întâmplă într-o țară unde nu toate instituțiile sunt funcționale. În

acest caz, Parlamentul, care ar trebui să fie o instituție independentă și autonomă, a dat greș și nu a putut desemna un candidat la cel mai înalt post în stat. Cum poți avea un Parlament care nu este capabil să cheme partidele și să ofere un președinte? Ar trebui puse la o parte toate interesele de partid. Eu consider că este ceva „extraordinar”. Dacă ei nu reușesc să aleagă un președinte, cum pot oamenii să aibă încredere în ei în celelalte chestiuni? Iată de ce noi încercăm să-i ajutăm. Și vom fi aproape până când deputații vor fi capabili să aleagă un președinte, conform prevederilor din Constituție”, conchide secretarul general al Consiliului Europei.

Unimedia

DA sau BA?

Alianța de guvernare încă nu are o poziție fermă în ce privește organizarea Referendumului Constituțional. Ultimile afirmații venite din partea deputaților AIE arată că aceștia încă nu sunt convinși până la urmă că Referendumul trebuie să aibă loc. După reacțiile din societate, aceștia nu sunt siguri în reușita sufragiului.

Deputatul PD, Dumitru Diacov, a declarat recent pentru UNIMEDIA că AIE ar trebui să ia în considerație poziția societății civile, care se opune organizării Referendumului Constituțional. Liberalul Ion Hadărcă a spus recent la PublikaTV că „PL încă măsoară de 7 ori până a tăia firul definitiv”.

„Ne întrunim, discutăm, sunt mai multe variante, nu ne lansăm în acțiuni până nu chibzuim lucrurile. Dorim să măsurăm de 7 ori. Nu excludem reluarea negocierilor cu grupul Dodon, orice e posibil. Noi

am putea renunța la Referendum după ce vom cântări argumentele PRO și CONTRA. Dacă vor prevala opiniile și argumentele într-un caz, s-ar putea lua și o altă decizie. Dar, asta după toate consultările în AIE și în partid”, a declarat Ion Hadărcă.

De cealaltă parte, Dumitru Diacov a recunoscut că a avut îndoieli în privința anunțării Referendumului. „Dacă se ia o decizie, trebuie să o ducem până la capăt. Dorim să fim atenți la ce spune societatea civilă. Decizia, dacă o luăm - nu e cea care reiese din interesul lui Lupu sau Filat - dar va fi pentru ca să deblocăm situația. Nu am fost de acord 100% cu anunțul privind Referendumul. Eu am încercat să-i conving pe colegi să mai stăm, să mai discutăm. Decizia finală care o vom lua va fi una responsabilă”, a spus acesta.

Unimedia

DREPTATE LEGATĂ LA OCHI ÎN CAZUL COPIILOR MOLESTAȚI SEXUAL

În Republica Moldova un copil molestată sexual are șanse minime să i se facă dreptate. Multe dosare de acest fel sunt clasate din lipsă de probe, iar una dintre principalele cauze este calitatea expertizelor psihiatrico-psihologice, un instrument-cheie în stabilirea vinovăției infractorilor.

Copiii trec prin experiențe traumatizante și umilitoare atunci când sunt supuși expertizei în condițiile existente în prezent în Republica Moldova.

Expertiza psihiatrică și cea psihologică este efectuată în cadrul urmăririi penale sau a unui proces de judecată, la cererea procurorilor și judecătorilor. Singura instituție abilitată cu efectuarea expertizelor psihiatrico-psihologice a minorilor este Spitalul Republican de Psihiatrie.

Agresor ajuns în libertate

Pentru Irina, o fetiță de numai opt ani, molestată luni în șir de tatăl ei, cele două expertize psihiatrico-psihologice prin care a trecut sunt cele mai traumatizante experiențe din viață. Copilul a fost nevoit să povestească de patru ori ce i s-a întâmplat (asta deoarece psihologul și psihiatrul lucrează separat). Prima expertiză, care arăta că fetița nu minte și că tatăl ei într-adevăr a abuzat-o sexual, a fost contestată, procurorul care investiga cazul numind o contra-expertiză.

“Mama ei a refuzat să își ducă fetița la expertiza repetată, dar a fost nevoită întrucât procurorul i-ar fi reproșat că acest lucru ar putea însemna că ea și fiica ar fi inventat întreaga poveste”, povestește Rodica Corețchi, managerul Centrului de asistență psiho-socială a copilului și familiei “Amicul”.

Drept urmare, copilul a ajuns din nou la Spitalul de Psihiatrie, fiind impus să-și retrăiască drama

și să povestească detalii pe care ar fi dat orice să le uite - unde anume o atingea tata, cât de des se întâmpla asta și de ce îi era frică să îi povestească totul mamei.

Deși cele două expertize au demonstrat că fetița fusese molestată de tatăl ei, dosarul nu a ajuns în instanță din cauza că expertiza nu a putut demonstra că bărbatul are înclinații spre pedofilie. În lipsă de alte probe, dosarul a fost clasat, iar abuzatorul a plecat acasă. Ca să scape de el, mama fetei a fost nevoită să se mute cu traiul în altă țară.

Copiii abuzați stau la coadă la biroul specialistului de rând cu bolnavii psihici și cu abuzatorii

Indiferent dacă locuiește la Briceni sau Cahul, un copil abuzat fizic sau sexual trebuie să vină la Chișinău, mai exact în suburbia Codru, unde se află Spitalul de Psihiatrie, pentru a fi supus expertizei psihiatrice și psihologice.

Până a ajunge la biroul medicului de care are nevoie, copilul împreună cu reprezentantul său legal trebuie să rătăcească minute în șir pe teritoriul spitalului, deoarece indicatoarele nu se prea văd, iar blocurile sunt la o distanță mare unul de altul. Țipetele pacienților care se fac auzite uneori pe teritoriul spitalului întregesc peisajul unei instituții care nu pare deloc prietenoasă copilului.

Odată ajunși aici, copiii nu pot spera la un tratament diferențiat, fiind nevoiți să își aștepte rândul alături de bolnavii psihici sau de abuzatori, care sunt examinați de același expert.

“Din păcate, psihiatria din țara noastră nu s-a detașat foarte mult de modelul sovietic. Nu există o secțiune separată a spitalului unde să fie examinate părțile vătămate. A ține o persoană care a suferit de

pe urma unei infracțiuni alături de abuzatori este inuman”, afirmă Tatiana Catană, avocat care a reprezentat în instanțe cazurile a zeci de copii victime ale diferitelor forme de abuz.

La rândul lor, reprezentanții spitalului de psihiatrie dau vina pe lipsa de bani atunci când vine vorba de lipsa unor spații speciale pentru examinarea copiilor și recunosc că uneori victimele și agresorii stau alături la ușa medicului.

“Un birou special, cu o ambianță plăcută, cu jucării sau un mobilier colorat ne-ar fi de mare folos, întrucât anturajul influențează foarte mult starea de spirit a copilului. Am avut situații, deși extrem de rar, când victima și-a întâlnit agresorul chiar la ieșirea din cabinetul medicului”, spune Angela Tomuz, șef de laborator patopsihologic, psiholog clinician la Spitalul de Psihiatrie.

Probele scapă printre degete

În cadrul unui proces judiciar expertizele incomplete nu fac decât să-i absolvească de pedeapsă pe cei care se fac vinovați de abuzuri asupra copiilor.

“Expertiza psihiatrică și cea psihologică au un rol important mai ales în cazurile de abuz asupra copiilor, asta deoarece acestea nu întotdeauna lasă sechele fizice, care pot fi demonstrate de expertizele medico-legale. În cazurile de molestare, de exemplu, mărturiile copilului și manifestările psihologice sunt singurii indicatori care pot demonstra vinovăția bănuțului. Un alt aspect este că doar acest fel de expertiză poate determina impactul infracțiunii asupra psihicului copilului, fapt care trebuie luat în calcul la stabilirea pedepsei”, consideră Daniela Sâmboteanu, președintele Centrului Național de Prevenire a Abuzului

față de Copii (CNPAC).

Chiar dacă instanțele de judecată și procurorii dispun efectuarea expertizelor, multe dintre ele nu își ating scopul, deoarece unele concluzii ale experților se rezumă la specificarea nivelului de dezvoltare a copilului, gradul de predispunere la fantezii și capacitatea de a oferi mărturii în cadrul procesului de judecată.

“În experiența mea de judecător și de anchetator penal am avut mai multe situații când era necesară o expertiză. Din păcate, în raportul de expertiză care venea de la Codru, de la specialiștii în psihiatrie era, de multe ori, prea puțină informație. În asemenea condiții invităm specialistul de la psihiatrie în ședințele de judecată”, spune Dina Rotarciuc, judecător la Curtea Supremă de Justiție.

Rodica Corețchi-Mocanu susține că examinând mai multe expertize psihiatrice efectuate în cazurile asistate de „Amicul” nu a regăsit în ele descrierea consecințelor abuzului asupra copilului. “Expertizele ar trebui să fie mult mai complexe și să conțină expuneri clare asupra faptului – copilul a fost sau nu abuzat. Aceste constatări sunt esențiale atunci când se examinează astfel de dosare”, spune Rodica Corețchi-Mocanu.

Expertiză făcută în lipsa experților

La rândul lor reprezentanții Spitalului de psihiatrie neagă că expertizele s-ar face incomplet, dar admit că în acest domeniu este loc de îmbunătățiri. Medicii spun că ar putea aduce dovezi referitoare la tendințele spre pedofilie ale anumitor persoane, doar că pentru aceasta au nevoie de mai mult timp și de resurse suplimentare.

“În ultimii ani numărul copiilor molestăți sexual a crescut. În

același timp, specialiștii în domeniul psihologiei sunt foarte puțini. Nu reușim să facem față numeroaselor cereri care ajung la spitalul nostru din partea organelor de drept. Iar pentru a dovedi tendințele spre pedofilie ale unei persoane este nevoie de efectuarea unor teste care durează o perioadă mai lungă”, afirmă Angela Tomuz.

În Republica Moldova nu există psihologi cu studii în domeniul medicinei. Toți psihologii sunt pregătiți în universitățile pedagogice și nu au statut de experți psihologi. În aceste condiții, de multe ori, concluziile specialiștilor nu sunt luate în considerare în cadrul procesului penal sau judiciar. Codul de procedură penală prevede că o concluzie a psihologului nu o poate substitui pe cea a expertului, iar experții psihologi sunt lipsă.

În același timp, legea nu permite instituirea unor servicii alternative de expertiză. Astfel, psihologii, care ar putea acoperi golul existent în domeniul expertizei nu pot obține licență pentru activitate particulară.

Potrivit datelor Departamentului Instituțiilor Penitenciare, în prezent, în Moldova își ispășesc pedeapsa 167 de persoane care au săvârșit acțiuni cu caracter sexual împotriva minorilor. Conform Codului Penal, violul unei persoane în vârstă de până la 14 ani se pedepsește cu închisoare de la 10 până la 20 de ani sau cu detenție pe viață. În Moldova, pe parcursul ultimilor cinci ani, 15 pedofili au fost trași repetat la răspundere penală pentru acțiuni sexuale față de minori.

Investigația a fost realizată în cadrul Campaniei „Jurnaliștii împotriva torturii și protecția victimelor torturii și relexor tratamentelor”

Sănătatea – o comoară

Sănătatea este o comoară dată de bunul Dumnezeu pentru a fi protejată, păstrată cu sfințenie. De acest adevăr ne amintim, din păcate, numai atunci când ne îmbolnăvim. A fi sănătos înseamnă a trăi din plin, a te bucura de viață, a fi frumos, a fi binevoitor. Ne aducem aminte de aceste adevăruri numai atunci, când s-au adunat în corpul nostru multe boli care ne otrăvesc viața. Nimeni nu este vinovat de faptul că ne-am bătut joc de sănătatea noastră. Cu toa-

te acestea, în momentele dificile, atunci când ni se pare că totul e pierdut ne vin în ajutor bunii noștri prieteni – medicii. Ei sunt cei care ne ascultă cu răbdare, ei ne însuflă speranță de recuperare. Am avut recent ocazia să îl cunosc pe dl S. Budei, șeful Secției chirurgie, nu doar ca intelectual, dar și ca bun specialist dedat profesiei de medic. Întotdeauna este gata să vină în ajutorul tuturor pacienților. Spiritul de abnegație emanat de dl Budei motivează lucrătorii

secției să muncească cu multă râvnă. La orice oră din zi și noapte îl poți găsi în secție. Dânsul niciodată nu a spus: „Ziua de lucru s-a terminat”. Domnul Sergiu Budei face parte din pleada medicilor de vocație. Adresez sincere mulțumiri lucrătorilor medicali ai Secției chirurgie, medicilor de familie și lucrătorilor de la Serviciul de urgență.

Lilia Ruban

Mazurov Pavel, cod de identitate 2002023014099, anunță pierderea titlului de autentificare a deținătorului de teren aferent casei nr. cadastral 5711204095. Se consideră nevalabil.

Dobrea Alexandru, nr. de identitate 0981205235627, anunță pierderea actului pentru apartament, eliberat la 15 februarie 2002 cu nr. de înregistrare 999/02. Se consideră nevalabil.

Obedchina Valentina, nr. de identitate 2004023045196, anunță pierderea titlului de autentificare a deținătorului de teren agricol nr. cadastral 5701105040, eliberat dnei Buzdugan Maria. Se consideră nevalabil.

(urmare din 20.01.12)

REALITATEA ECONOMICĂ

TOP-5 GAFE ȘI EȘECURI DE POLITICĂ ECONOMICĂ ÎN 2011

Inițiativa de tăiere a salariilor administratorilor întreprinderilor publice: populism în formă pură.

În ianuarie-februarie 2011 pe ecranele tuturor televiziunilor moldovenești a derulat „saga salariilor”, din care publicul a aflat despre salariile mari ale conducătorilor unor întreprinderi de stat și agenții regulatorii.

Sesizând nemulțumirea maselor, guvernul a dat imediat indicații să se facă ordine. Au urmat o serie de propuneri de limitare și tăiere drastică a salariilor. Urmând această pistă populistă, guvernul de fapt s-a eschivat de la rezolvarea problemei reale și care constă în faptul că guvernul demult a pierdut controlul asupra multor întreprinderi publice, unii din directori transformându-se, între timp, în mici „baroni industriali” cărora nu le pasă de eficiența întreprinderilor și delapidază activele. Dar reducerea salariilor directorilor nu are cum să amelioreze performanțele întreprinderilor. Din contra, aceștia vor avea și mai multe incitații de delapidare a activelor. Înlocuirea directorilor combinată cu restructurarea industrială și managerială sau privatizarea – iată care sunt soluțiile corecte la problema ineficienței întreprinderilor de stat și nu banala optimizare a salariilor.

Încălcarea disciplinei financiare-bugetare la nivel înalt.

Politica bugetar-fiscală și legile bugetare (bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetul fondurilor de asigurări

medicale obligatorii) au devenit victime ale negocierilor politice. În anul 2011 de două ori am constat această situație: cu ocazia adoptării în luna aprilie (adică, mult întârziate) a politicii bugetar-fiscale și a legilor bugetare pentru anul 2011 și cu ocazia adoptării abia la 27 decembrie (din nou, mult întârziate) și a pachetului bugetar pentru 2012. Prima oară - din întâmplare? A doua - din greșeală? Dacă va fi și a treia, aceasta deja va demonstra – după cum spune celebrul proverb american - prostie...

Eșecul de reformă a justiției.

În pofida promisiunilor făcute încă de AIE-1, în 2011 Moldova nu a înregistrat practic nici un progres palpabil în reforma justiției. Iar unele reforme realizate anterior, cum ar fi privatizarea serviciului de executare judecătorească, au generat efecte perverse, cum ar fi și facilitarea executării fulgerătoare a unor decizii judecătorești dubioase. În AIE-2 s-au ciocnit exploziv două opinii total diferite vizavi de prioritățile de reformă a sistemului și situația a ajuns în blocaj. Lichidarea instanțelor economice nu a făcut decât să lichideze unul din multiplele focare de corupție, dar fără efecte sistemice. În mai 2011 UE a fost nevoită să amenințe cu retractarea promisiunii de alocare a 50 de milioane euro pentru finanțarea reformei dacă Moldova nu elaborează Strategia Națională de Reformă a Justiției. Strategia a fost elabora-

tă, dar multe semne de întrebare încă planează asupra priorităților și secvențelor de implementare.

Lipsa de suport politic real pentru consolidarea cadrului instituțional și legislativ de protecție a concurenței.

În lipsa acestui suport, nu ar trebui să mire pe nimeni eșecul Agenției Naționale pentru Protecția Concurenței de a demonstra existența unei înțelegeri de cartel pe piața produselor petroliere sau eșecul guvernării în ansamblu de a elabora și aproba legislația cu privire la concurență și ajutorul de stat.

Decizia de a interzice exportul de grâu.

La începutul lunii februarie, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a propus, iar Guvernul a aprobat o decizie de a interzice temporar exportul de grâu, pentru a preveni, ceea ce au numit oficialii guvernamentali, o „criză a pâinii”. Această decizie voluntaristă a demonstrat o dată în plus că instinctele intervenționiste sunt comune guvernelor moldovenești indiferent de coloratura lor politică. O eventuală criză a pâinii trebuie prevenită de către guvern achiziționând deficitul de grâu și făină la prețurile de piață și nu prin metode dirijiste care aruncă responsabilitatea și costurile de pe umerii guvernului pe cei ai operatorilor privați. Această decizie a fost vehement criticată și de exportatori, și de FMI, fiind anulată la câteva luni de la adoptare.

TOP-5 RISCURI ECONOMICE PENTRU 2012

O creștere economică minoră sau chiar o recesiune.

Perspectivile economice globale rămân incerte pentru anul 2012, mai ales în zona euro, unde nu este exclusă chiar o recesiune economică. Aceasta ar putea să

cauzeze înrăutățirea situației pe piața muncii din Moldova și să reducă cererea de consum – principalul motor de creștere economică a țării. Rezolvarea problemei datoriei publice în UE va cere mult timp, ceea ce va avea ramificații economice și geopolitice și pentru Moldova. Resursele Uniunii Europene vor ținti în mod prioritar rezolvarea problemelor sale interne. Implicațiile majore pentru Moldova: 1) „povestea de succes” va trebui umplută de mai mult conținut; și 2) țara va trebui să pună la punct politici de dezvoltare bazate pe anticiparea unui flux mai mic de resurse externe, pe generarea unor venituri interne mai mari și pe valorificarea mai eficientă a acestora.

Intensificarea infracțiunilor economice.

În anul 2011, câteva scandale și raiduri corporative de proporții au testat capacitatea instituțiilor moldovenești de a asigura protecția drepturilor de proprietate. Testul a fost picat de majoritatea absolută a acestora, inclusiv de judecătoria și de organele de administrare a justiției. Indicatorii de infracționalitate și criminalitate economică au crescut cu aproape o treime în anul 2011 și există toate premisele ca această dinamică să continue și în 2012. La infracțiunile și crimele tradiționale, săvârșite de grupările criminale „clasice” se vor adăuga și cele ghidate de „gulerașe albe”.

Reducerea volumului de resurse externe pentru finanțarea investițiilor publice.

În 2011 am constatat o valorificare foarte ineficientă a investițiilor publice de capital, o bună parte din acestea fiind finanțate din surse externe. Dacă în ianuarie 2011 se planificau reabilitarea a circa 200 km de drumuri naționale, până la urmă au fost reabilitați numai vreo 20 km. Și aceasta

în condițiile în care partenerii externi au avut oferte de finanțare foarte generoase. Cu asemenea indicatori de „succes”, ar trebui să ne mai plângem de faptul că nu avem bani pentru reparația drumurilor? S-ar putea ca într-adevăr să nu-i mai avem, mai ales în perspectiva unei agravări a crizei financiare în UE.

Înrăutățirea relațiilor cu partenerii din CSI.

În 2011 chiar și Belarus, un partener comercial „de nădejde” al Republicii Moldova, a încercat, la insistența Federației Ruse, interzicerea importului de băuturi alcoolice din Moldova. În 2011, dacă Ucraina va fi sedusă/șantajată de Federația Rusă și va accepta participarea la proiectele integraționiste ruse (gen, Uniunea Euroasiatică), atunci și planurile de aspirare a Moldovei în aceleași proiecte se vor intensifica considerabil. „Forțarea” unei remanieri guvernamentale. O schimbare a guvernului pe cale „nenaturală” (adică, nu în urma unor alegeri parlamentare) ar putea să contribuie la schimbări esențiale de politică economică și la amplificarea celorlalte riscuri evidențiate mai sus.

CONCLUZII

În anul 2011 am observat cum pretinsele „reforme” au servit ca scuză pentru interminabilele dispute și blocaje politice. În pofida retoricii, progresele reale ale țării în 2011 au fost destul de modeste anume la capitolul reformelor-cheie. Politicienii au pierdut o bună parte din timp și eforturi cu reglările de conturi politice și nu cu dezbaterile de politici. De fapt, politicile de dezvoltare propriu-zise aproape că nici nu au fost în atenția politicianilor. Aceștia trebuie să înțeleagă că pentru a minimiza impactul riscurilor care planează asupra țării, este important de ținut reformele cu adevărat prioritare pentru a descătușa potențialul economic al țării. Aceste reforme sunt următoarele: reforma justiției, descentralizarea, reforma subvențiilor agricole, consolidarea controlului asupra finanțelor publice, reforma administrației publice centrale, reforma finanțării partidelor politice și reforma politicii de administrare a proprietății și întreprinderilor de stat.

Expert-group

DECONNECTĂRI

Î.C.S. „RED UNION FENOSA” S.A. vineri, 27 ianuarie 2012, este posibilă o întrerupere programată în livrarea energiei electrice pe următoarele adrese:

- raionul Cahul:
s. Moscovei- parțial în perioada de timp între 09:00 și 13:00;
s. Ursoaia- parțial în perioada de timp între 13:00 și 17:00;
- raionul Cantemir:
s. Cășla- parțial în perioada de timp între 09:00 și 17:00, pentru 4 ore;
- raionul Cimișlia:
s. Sagaidac - parțial în perioada de timp 10:00-14:00;
s.Gura Galbenei: str.:M.Costin, 8 Martie, Frunze - parțial în perioada de timp 10:00-14:00;
- raionul Hâncești:
s. Dancu, s. Pereni, s. Pașcani - parțial în perioada de timp 09:30-13:30.

Proiectul „Participarea Tinerilor în Moldova”

PARTICIPAREA ÎNSEAMNĂ IMPLICARE ACTIVĂ

P

Deși tinerii prezenți la Dezbaterile locale din orașul Cahul au dat diferite formule pentru sensul cuvântului „participare”, cea mai adecvată și mai relevantă a fost considerată, până la urmă cea de „implicare activă” - în sânul fami-

țiune, eveniment, activitate ce are loc în jurul nostru, în societate, să nu fie pasiv, nepăsător, or, „indiferența ne macină și ne răsfiră puterile, voința, talentul, acel arsenal de cunoștințe, deprinderi ce le-a cultivat ani la rând”. Iar colega

predispună la un dialog „pe viu”, să determine diverse modalități de participare a tinerilor în viața colectivului din care fac parte, a societății în ansamblu. Cu ajutorul studiului „Participarea tinerilor”, prezentat cu unele mici comentarii de rigoare, moderatoarea a ținut „mâna pe pulsul tinerilor”, astfel, încât cele aproape 4 ore de activitate n-au fost deloc plictisitoare pentru participanți-tineri și tinere de la Universitățile de Stat „B.P.Hașdeu” și „Dunărea de Jos”, a elevilor de la colegii, licee, gimnazii și alte instituții preuniversitare din urbe, specialiști în domeniul tineretului de la Consiliul raional și primăria orașului, lideri și membri ai ONG-urilor preocupate de problemele tineretului și sportului, reprezentanți mass-media locale și regionale.

Pe parcursul dezbaterilor s-a purces la analiza SWOT, identificarea punctelor tari și punctelor slabe a activităților din sfera tineretului, a oportunităților și riscurilor în acest sens, dar și lucrul în ateliere, discuții, analiză, întrebări și răspunsuri, ca, în final, să fie punctate cele mai stringente probleme ale tineretului din ora-

șul și raionul Cahul pentru anul 2012, dar și perioada imediat următoare, în mod special, prin prisma planului de acțiuni pentru implementarea proiectului-cheie în contextul desemnării orașului Cahul „Capitala tineretului 2012”, care implică un grad sporit de

responsabilitate al autorităților orașenești și raionale, dar și al colectivelor pedagogice, din sfera culturii, societății civile, populației în ansamblu.

Ion Doru

șiei, în viața instituției de învățământ, comunitate, dar și în viața statului, ba chiar și a comunității internaționale, precum au ținut să sublinieze un grup de studenți de la Universitatea de Stat „B.P.Hașdeu” și extensiunea Universității „Dunărea de Jos” din Galați. Leonid Opincă, bunăoară de la „Dunărea de Jos”, specialitatea inginerie economică în domeniul mecanic, este de părerea că „tineretul studios trebuie să se implice în orice ac-

cestuia, Olga Nisterenco, afirmă că „atunci când tinerii așteaptă să culeagă roadele activității altora, când pun condiții, cer recompense pentru orice pas făcut, apare grăuntele ce distruge orice inițiativă, orice mișcare înainte”.

Este de menționat că moderatorul activităților, Victoria Ivancioglo, asistată de voluntara Walker Holly, de alți tineri cu inimă mare, a reușit să canalizeze dezbaterile pe un făgaș constructiv, să-i

Bravo, Ioane!

În noiembrie 2011, Asociația „ACTR-ACCELS, American Council” cu sediul în R. Moldova și finanțat de Departamentul de Stat al SUA a propus tinerilor funcționari publici, juriști angajați în instituțiile de drept ale R. Moldova să participe la programul „Legal Fellowship Program”. Programul prevede efectuarea unei vizite de studiu (stagiere) în SUA pe un termen de 6 săptămâni pentru familiarizare a selecțiilor cu sistemul judiciar american și obținerea experienței necesare pentru implementarea ulterioară a experienței acumulate în sistemul autohton/moldovenesc. În rezultatul a trei probe Ambasada SUA în Chișinău a selectat în calitate de finaliști ai programului „Legal Fellowship Program” doi tineri - unul din or. Chișinău și altul din or. Leova. Ultimul fiind locotenentul major Ion Unciuc, șef de sector la penitenciarului nr. 3 din or. Leova.

Finaliștii beneficiază de o stagiere în SUA în perioada 29 martie - 5 mai 2012. Bravo, Ioane!

I.Mititelu

Bahnaru Eugenia, în temeiul procurii AD nr. 101104 anunță pierderea titlului de autentificare a deținătorului de teren aferent casei, nr. cadastral 57 26 407 157, eliberat cet. Modval Maria. Se consideră nevalabil.

SERVICIUL DE PROBAȚIUNE

Biroul de probațiune Leova funcționează în baza Hotărârii Guvernului „Cu privire la organizarea și funcționarea organelor de probațiune”, nr. 827, din 10 septembrie 2010. Serviciul de probațiune acordă consiliere și asistență psihosocială, supraveghează modul de viață a persoanelor aflate în conflict cu legea penală în vederea resocializării lor, întreprinde măsuri de adaptare a persoanelor liberate din locurile de detenție pentru preîntâmpinarea recidivei. Serviciul menționat include cinci tipuri de probațiune: 1) probațiune prezentințială, adică evaluare psihosocială a personalității bănuțului, învinutului, inculpatului;

2) probațiune sentințială în comunitate - totalitatea activităților orientate spre resocializarea persoanelor liberate de pedeapsa penală a privațiunii de libertate și supravegherea comportamentului acestora; 3) probațiune penitenciară - totalitatea activităților socioeducative de pregătire pentru liberarea persoanelor din locurile de detenție, desfășurate în penitenciar; 4) probațiunea postpenitenciară care constă în acordarea de asistență în scopul reintegrării în societate a persoanelor liberate din locurile de detenție; 5) probațiune în privința minorilor - activități în care se ține cont, în mod obligatoriu, de interesele supreme ale copilului,

prevăzute de lege.

Activitatea de probațiune poate fi exercitată de persoane care întrunesc exigențele Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, aceștia sunt în cazul dat consilierii de probațiune. Persoana care exercită funcția de șef al subdiviziunii teritoriale, de asemenea, trebuie să posede funcția de consilier de probațiune, cum este în cazul dna Marina Marin, șefa Biroului probațiune Leova. Atribuțiile de serviciu ale consilierilor de probațiune se încadrează în următoarele aspecte principale: ținerea în evidență și supravegherea sistematică a persoanelor condamnate cu suspendarea condițiilor

onată a executării pedepsei, supravegherea executării pedepsei muncii neremunerată în folosul comunității și pedepsei privării dreptului de angajare într-o anumită funcție sau exercitarea unui anumit tip de activitate, desfășurarea acțiunilor de resocializare și reintegrare a subiecților probațiunii, implementarea programelor educative și profilactice în privința minorilor, cât și a adulților aflați în conflict cu legea și a celor eliberați din locurile de detenție.

Biroul de probațiune colaborează cu autoritățile publice și cu organizațiile neguvernamentale în scopul eradicării prejudecăților împlântate în creierul societății umane. Întreaga activitate

de probațiune este corelată de principiile respectării drepturilor omului și demnității acestuia, de principiul individualizării psihosociale a subiecților probațiunii și a infracțiunii săvârșite de aceștia, de principiul acordării de asistență și consiliere necesară în vederea formării atitudinii corecte a subiecților probațiunii asupra ordinii de drept și conviețuirii sociale.

Serviciul de probațiune este unul nou pentru tânărul stat R. Moldova de care persoanele vizate au nevoie. Iată de ce cei care au nevoie de prestațiile lui pot suna la telefonul 2-34-91.

Reporter

MOLDEXPO
CENTRUL INTERNAȚIONAL DE EXPOZIȚII

VĂ INVITĂ

15 - 18 februarie 2012

MOLDAGROTECH ufi
(spring)

Expoziție-tirg internațională Specializată de material semincer și sădilor, produse de protecție a plantelor și fertilizanți, mașini agricole, echipamente și tehnologii pentru complexul agroindustrial al republicii, ediția a XXII-a.

ORGANIZATOR:
CENTRUL INTERNAȚIONAL DE EXPOZIȚII "MOLDEXPO" S.A.

CO-ORGANIZATOR:
MINISTERUL AGRICULTURII ȘI INDUSTRIEI ALIMENTARE AL REPUBLICII MOLDOVA

PROGRAM:
15 - 17 februarie 2012: 10⁰⁰-18⁰⁰
18 februarie 2012: 10⁰⁰-16⁰⁰

str. Ghiocilor, 1, MD-2008 Chișinău, Republica Moldova
Tel / fax: +373 22/ 81-04-03; 81-04-10; 81-04-12
E-mail: info@moldexpo.md

30 ianuarie Luni

Moldova 1

10.00	18.30 Serial "A doua șansă"
10.30	Reporter de serviciu
11.00	"Bună seara!"
12.00	Vedete la bis
13.10	Săptămânal sportiv
13.40	Cultura azi
14.30	Concertul lui Eric Clapton
16.25	Abraziv
17.15	Serial "Black beauty"
17.40	Medalion muzical
18.00	"Petalo romano"
19.00	Mesager
19.40	Desene animate
19.55	Moldova în eter direct
22.15	Templul muzicii
23.15	Fii tinări!

TVR 1

07.00	Teledifuziune matinală Sport Meteo
08.00	România, zi de zi!
10.10, 05.10	Serial: Secretele de la palat, ep. 11
11.25	Presă și putere
12.20	Dacă doriți să revedeți Medici renumiți
12.40	Serial: Legendele palatului: Regele Geunchogo, ep. 85
13.20	Serial: Legendele palatului: Regele Geunchogo, ep. 86
14.00, 17.00	Teledifuziune Sport Meteo
14.45, 06.15	Teleshopping
15.30	Maghiara de pe unu
17.30, 04.25	Serial: Barbă Neagră, ep. 2
18.25	Serial: Legendele palatului: Regele Geunchogo
19.45, 03.05	Sport
20.00, 03.20	Teledifuziune Tema zilei Meteo
21.00	Prim plan
22.00, 02.15	Cu ochii'n 4
23.10	Replay
00.30	Nocturne
01.30	Serial

PRO TV

07.00, 13.00, 17.00, 19.00, 22.30, 02.15, 05.00, 06.30	Știri
10.15, 13.45, 16.00	Teleshopping
10.30, 03.00	Servizi, vă rog!
11.15	Zămbete într-o pastilă
12.15	Serial: Tânăr și neliniștit
14.00	Film: Zoom - Academia supereroilor
16.15	Serial: Tânăr și neliniștit, ep. 4163
17.45, 05.30	Happy Hour
21.00	În Profunzime
23.00	Serial: CSI Miami, ep. 12, anul VI
00.00	Film: Nu da înapoi

Prime

05.00	«Доброе утро»
07.00	«Prima Ora»
09.00, 12.00, 15.00, 21.00, 02.15	«Primele stiri» (mol.)
09.15	Контрольная закупка
09.45	Жить здорово!
10.50	Teleshopping
11.05	Право на защиту
12.10, 15.10, 18.10, 01.15	Новости
12.30	Модный приговор
13.25	Понять.
14.00	Простить
14.30	Другие новости
15.30	Хочу знать
15.30	Т/с
«Обручальное кольцо»	
17.05	Свобода и справедливость
18.00, 00.15	«Primele stiri» (рус.)
18.55	Давай поженемся!
19.55	Пусть говорят
21.40	Время
22.15	Т/с «Жуков»
23.15	«Звезда на час»
00.25	Познер

31 ianuarie Marti

Moldova 1

09.00, 17.00, 23.00	Știri (rus.)
09.10, 21.25	Serial "Dora"
10.00, 18.30	Serial "A doua șansă"
10.30	F/d "Drumeții"
11.00, 19.55	Moldova în eter direct
12.00	S/d "Apocalipsa: sfârșitul lumii"
13.10, 17.15	Serial "Black beauty"
13.35	Accente economice
14.05	F/d "Întoarcerea meșterului"
15.30	Foxus. Telemagazin
16.00	"Ring star"
18.00	Găgăuz ogea
19.00	Mesager
19.40	Desene animate
22.10	Cultura azi

TVR 1

07.00	Teledifuziune matinală Sport Meteo
08.00	România, zi de zi!
10.10, 05.10	Serial: Secretele de la palat, ep. 12
11.25	Prim plan. din 23 ianuarie
12.20	Dacă doriți să revedeți Marea Unire
12.40	Serial: Legendele palatului: Regele Geunchogo, ep. 87
13.20	Serial: Legendele palatului: Regele Geunchogo, ep. 88
14.00, 17.00	Teledifuziune Sport Meteo
14.45, 06.15	Teleshopping
15.30	Rom european
16.00	Maghiara de pe unu
17.30, 04.25	Serial: Barbă Neagră, ep. 3
18.25	Serial: Legendele palatului: Regele Geunchogo
19.45, 03.05	Sport
20.00, 03.20	Teledifuziune Tema zilei Meteo

PRO TV

07.00, 13.00, 17.00, 19.00, 22.30, 02.15, 05.00, 06.30	Știri
10.00, 13.45, 16.00	Teleshopping
10.15, 03.00	Servizi, vă rog!
11.15	Zămbete într-o pastilă
12.15	Serial: Tânăr și neliniștit
14.00	România, te iubesc!
15.00	Apropo Tv
16.15	Serial: Tânăr și neliniștit, ep. 4164
17.45, 05.30	Happy Hour
20.30, 00.00	Film: Lunetistul
23.00	Serial: CSI Miami, ep. 13, anul VI
02.00	Știri din Sport

Prime

05.00	«Доброе утро»
07.00	«Prima Ora»
09.00, 12.00, 15.00, 21.00, 01.25	«Primele stiri» (mol.)
09.15	Контрольная закупка
09.45	Жить здорово!
10.50	Teleshopping
11.05	Право на защиту
12.10, 15.10, 18.10, 00.25, 04.20	Новости
12.30	Модный приговор
13.25	Понять.
14.00	Простить
14.30	Другие новости
15.30	Хочу знать
15.30	Т/с
«Обручальное кольцо»	
17.05	Свобода и справедливость
18.00, 00.15	«Primele stiri» (рус.)
18.55	Давай поженемся!
19.55	Пусть говорят
21.40	Время
22.15	Т/с «Жуков»
23.15	В. Ободзинский. Украденная жизнь

1 februarie Miercuri

Moldova 1

09.10, 21.25	Serial "Dora"
10.00, 18.30	Serial "A doua șansă"
10.30	Ghidul sănătății tale
11.00, 19.55	Moldova în eter direct
12.00	Baștina
12.45, 17.40	"Respiro"
13.10, 17.15	Serial "Black beauty"
13.35	"Petalo romano"
14.10	F/d "Euromaxx"
14.40, 23.15	Film "Cei șapte samurai"
16.30	"Istorie și Victorie". Concurș
18.00	Russkii mir
19.00	Mesager
19.40	Desene animate
22.10	"Alternativa"
22.25	"Portrete în timp"

TVR 1

07.00	Teledifuziune matinală Sport Meteo
08.00	România, zi de zi!
10.10, 05.10	Serial: Secretele de la palat, ep. 13
11.25	Judecă tu!
12.20	Dacă doriți să revedeți Folk
12.40	Serial: Legendele palatului: Regele Geunchogo, ep. 89
13.20	Serial: Legendele palatului: Regele Geunchogo, ep. 90
14.00, 17.00	Teledifuziune Sport Meteo
14.45, 06.15	Teleshopping
15.30	Oameni ca noi
16.00	Conștientizări
17.30, 04.25	Serial: Barbă Neagră
18.25	Serial: Legendele palatului: Regele Geunchogo
19.45, 03.05	Sport
20.00, 03.20	Teledifuziune Tema zilei Meteo
21.00	Serial: Dr. House, sez. IV, ep. 7
21.50	Serial: Dr. House, sez. IV, ep. 8
22.45	Dincolo

PRO TV

07.00, 13.00, 17.00, 19.00, 22.30, 02.15, 05.00, 06.30	Știri
10.00, 13.45, 16.00	Teleshopping
10.15, 03.00	Servizi, vă rog!
11.15	Zămbete într-o pastilă
12.15	Serial: Tânăr și neliniștit
14.00	Film: 2012: Sfârșitul lumii
16.15	Serial: Tânăr și neliniștit, ep. 4165
17.45, 05.30	Happy Hour
20.30, 00.00	Film: Pasagerul 57
23.00	Serial: CSI Miami, ep. 14, anul VI

Prime

05.00	«Доброе утро»
07.00	«Prima Ora»
09.00, 12.00, 15.00, 21.00, 01.45	«Primele stiri» (mol.)
09.15	Контрольная закупка
09.45	Жить здорово!
10.50	Teleshopping
11.05	Право на защиту
12.10, 15.10, 18.10, 00.25, 04.25	Новости
12.30	Модный приговор
13.25	Понять.
14.00	Простить
14.30	Другие новости
15.30	Хочу знать
15.30	Т/с
«Обручальное кольцо»	
17.05	Свобода и справедливость
18.00, 00.15	«Primele stiri» (рус.)
18.55	Давай поженемся!
19.55	Пусть говорят
21.40	Время
22.15	Т/с «Жуков»
23.15	«Среда обитания».

2 februarie Joi

Moldova 1

09.00, 17.00, 23.00	Știri (rus.)
09.10, 21.25	Serial "Dora"
10.00, 18.30	Serial "A doua șansă"
10.30	În obiectiv - natura
11.00, 19.55	Moldova în eter direct
12.00	O seară în familie
13.10, 17.15	Serial "Black beauty"
13.35	Găgăuz ogea
14.05	"Portrete în timp"
14.35	Film "Cei șapte samurai"
16.15	Erudit cafe
17.40	"Pentru a opri discriminarea!"
18.00	Vector european
19.00	Mesager
19.40	Desene animate
22.10	Reporter

TVR 1

07.00	Teledifuziune matinală Sport Meteo
08.00	România, zi de zi!
10.10	Serial: Secretele de la palat, ep. 14
11.25	Omul și timpul din 21 ianuarie
12.20	Dacă doriți să revedeți Crainici ai TVR-lui de-a lungul timpului
12.40	Serial: Legendele palatului: Regele Geunchogo, ep. 91
13.20	Serial: Legendele palatului: Regele Geunchogo, ep. 92
14.00, 17.00	Teledifuziune Sport Meteo
14.45	Interes general
15.15	Teleshopping
15.30	Akzente
17.30	Lozul cel mare
18.25	Serial: Legendele palatului: Regele Geunchogo
19.45, 03.05	Sport
20.00	Teledifuziune Tema zilei Meteo
21.00	Judecă tu!
22.10, 04.10	Exclusiv

PRO TV

07.00, 13.00, 17.00, 19.00, 22.30, 02.15, 05.00, 06.30	Știri
10.00, 13.45, 16.00	Teleshopping
10.15	Film: 2012: Sfârșitul lumii
12.00	Serial: Tânăr și neliniștit
14.00	Film: Asul așilor
16.15	Serial: Tânăr și neliniștit, ep. 4166
17.45, 05.30	Happy Hour
20.30, 00.00	Film: Beverly Hills Ninja
23.00	Film: CSI Miami, ep. 15, anul VI
02.00	Știri din Sport
03.00	Apropo Tv

Prime

05.00	«Доброе утро»
07.00	«Prima Ora»
09.00, 12.00, 15.00, 21.00, 01.30	«Primele stiri» (mol.)
09.15	Контрольная закупка
09.45	Жить здорово!
10.50	Teleshopping
11.05	Право на защиту
12.10, 15.10, 18.10, 00.25, 04.20	Новости
12.30	Модный приговор
13.25	Понять.
14.00	Простить
14.30	Другие новости
15.30	Хочу знать
15.30	Т/с
«Обручальное кольцо»	
17.05	Свобода и справедливость
18.00, 00.15	«Primele stiri» (рус.)
18.55	Давай поженемся!
19.55	Пусть говорят
21.40	Время
22.15	Т/с «Жуков»
23.15	Человек и закон
00.45	«Контекст»
02.00	Х/ф «Назначение...»
03.25, 04.25	Х/ф «История одной бильярдной команды»

3 februarie Vineri

Moldova 1

10.30	Vector european
11.00	Moldova în eter direct
11.55	Evantai folcloric
12.40	"Discuții"
13.10, 17.15	Serial "Black beauty"
13.35	Russkii mir
14.05	F/d "Global 3000"
15.35	Film "O călătorie spre centrul Pământului"
16.00	F/d "Hărțuire basarabeană"
17.40	"Respiro"
18.00	Accente economice
19.00	Mesager
19.40	Desene animate
19.55	"Bună seara!"
22.10	Fii tinări!
23.15	Film

TVR 1

07.00	Teledifuziune matinală Sport Meteo
08.00	România, zi de zi!
10.10, 05.10	Serial: Secretele de la palat, ep. 15
11.25	Fără frontiere. din 26 ianuarie
12.20	Dacă doriți să revedeți Crainici ai TVR-lui de-a lungul timpului
12.40	Serial: Legendele palatului: Regele Geunchogo, ep. 93
13.20	Serial: Legendele palatului: Regele Geunchogo, ep. 94
14.00, 17.00	Teledifuziune Sport Meteo
14.45	M. A. I. aproape de tine
15.15, 06.15	Teleshopping
15.30	Tribuna partidelor parlamentare
16.00	Călătorii la superactiv Chile
17.30	La vie en rose
18.25	Serial: Legendele palatului: Regele Geunchogo
19.45, 03.00	Sport
20.00, 03.15	Teledifuziune Jurnal economic Meteo
21.00	O dată'n viață
23.10	Film: Ultimul viking

PRO TV

07.00, 13.00, 17.00, 19.00, 01.45, 06.30	Știri
10.00, 13.45, 16.00	Teleshopping
10.15	Serial: Lois și Clark, ep. 5
11.00	Zămbete într-o pastilă
11.30, 05.15	În Profunzime
13.30	Film: Războiul stelelor - Atacul clonelor
16.30	Film: Harry Potter și prizonierul din Azkaban
20.00, 06.30	Știri cu C. Gheiceanu
20.30, 01.15	Film: Ziua Independenței
23.30, 04.00	Film: O noapte de teroare

Prime

05.00	«Доброе утро»
07.00	«Prima Ora»
09.00, 12.00, 15.00, 21.00, 02.45	«Primele stiri» (mol.)
09.15	Контрольная закупка
09.45	Жить здорово!
10.50	Teleshopping
11.05	Право на защиту
12.10, 15.10, 18.10, 00.25, 04.20	Новости
12.30	Модный приговор
13.25	Понять.
14.00	Простить
14.30	Другие новости
15.30	Хочу знать
15.30	Т/с
«Обручальное кольцо»	
17.05	Свобода и справедливость
18.00, 00.15	«Primele stiri» (рус.)
18.55	Давай поженемся!
19.55	Пусть говорят
21.40	Время
22.15	Достояние
23.15	Республики: Роберт Рождественский
00.30	Х/ф «Самка»
03.15	Х/ф

4 februarie Sâmbătă

Moldova 1

10.00	Magazinul copiilor
10.30	Știință și inovații
11.00	Locuința mea
11.30	"Dor"
12.00	Film "De ar ști că sunt geniu"
13.40	"Copii cuminți cu vedete părinți". Concert
15.10	S/d "În lumea animalelor"
16.00	F/d "Euroboxx"
16.30	La mulți ani!
17.00, 23.00	Știri (rus.)
17.15	"Discuții"
17.35	"Teritoriul de încredere: ce prezintă formatul "5 plus 2"
18.00	Erudit cafe
18.50	"Respiro"
19.00	Mesager
19.35	Desene animate
19.50	O seară în familie
21.25	"Doar pentru tine". Concert, ep. 1
23.15	Camp. Moldovei

TVR 1

07.00	Desene animate
07.55, 02.50	Zoom
08.10	Omul și timpul
09.30	Bebe magia
10.00	Ești părinte, fii deștept!
10.30	Profesorul trăsniț
11.00	Ca la carte
11.30	e-FORUM
12.00	Pro patria
12.30	Europa mea
13.00	Aventura urbană
14.00	Teledifuziune Sport Meteo
14.30	Universul
15.00	Celibidache
15.00	O dată'n viață
17.00	Ne vedem la TVR. Prima parte
18.00	Ne vedem la TVR. Partea a doua
18.45	Teledicționarul Salcia. Armate miniaturale. Catedrala din Bourges. Urșii

Activități și totaluri

Recent procuratura raionului Leova a examinat totalurile activității sale în anul 2011. În cele ce urmează oferim spațiu de ziar procurorului raionului, Florin Valicu pentru a prezenta unele date cu referință la aceste totaluri.

Starea criminogenă în 2011, în cifre, a fost următoarea:

Nr.	Primăria	Inregistrate		%
		2010	2011	
I	ZONA LEOVA	141	143	+1,4
1.	PRIMĂRIA Leova	112	117	0
2.	PRIMĂRIA Filipeni	12	12	0
3.	PRIMĂRIA Sărmășani	7	5	0
4.	PRIMĂRIA Hrabăniștii Noi	9	9	0
II	ZONA IARGARA	90	104	+30
5.	PRIMĂRIA Iargara	35	43	+22,8
6.	PRIMĂRIA Borogani	12	12	0
	PRIMĂRIA Tigheci	12	22	+83,3
8.	PRIMĂRIA Sărmășani Noui	10	7	-30
9.	PRIMĂRIA Cișcău	9	7	-22,2
10.	PRIMĂRIA Bănușova	2	4	+100
11.	PRIMĂRIA Bănuș	5	9	+80
III	ZONA SĂRĂTEȘTI	45	72	+60
12.	PRIMĂRIA Călbănești	5	4	-20
13.	PRIMĂRIA Verșeveni	7	5	-28,5
14.	PRIMĂRIA Bășlești	3	9	+200
15.	PRIMĂRIA Cănești	4	9	+125
16.	PRIMĂRIA Căntir	2	3	+50
17.	PRIMĂRIA Orac	2	5	+150
18.	PRIMĂRIA Sărmășani	6	7	+16,6
19.	PRIMĂRIA Sărmășani Noui	2	7	+250
20.	PRIMĂRIA Cămpic	6	11	+83,3
21.	PRIMĂRIA Tâmbul Nou	6	6	0
IV	ZONA TUMBAI	17	27	+58,8
22.	PRIMĂRIA Tumba	6	15	+150
23.	PRIMĂRIA Sărmășani	3	4	+33,3
24.	PRIMĂRIA Tăbăc-Plăceni	6	4	-33,3
25.	PRIMĂRIA Căntir	2	4	+100

Analizând cauzele și condițiile care au favorizat CREȘTEREA numărului de infracțiuni în perioada evaluată s-a stabilit că acest fenomen în mare parte a fost provocat de sărăcie, deoarece o parte din numărul de infractori sunt neangajați în câmpul muncii, astfel predominând infracțiunile contra patrimoniului, numărul cărora a crescut cu 28,7%. În această ordine de idei, este de menționat faptul că în anul 2011, în raionul Leova, au fost stabilite două grupări de infractori, care sustrăgeau cablotelefonice, aceștia săvârșind 14 infracțiuni de acest gen. De asemenea, în perioada respectivă au fost depistate 63 de infracțiuni ce țin de circulația rutieră, și anume conducerea transportului în stare de ebrietate.

La 15.09.2011, procuratura raionului Leova a prezentat Consiliului Raional Leova un raport amplu privind starea legalității și situația criminogenă din raion. Consiliul Raional a ocupat o poziție pasivă, limitându-se, dacă e să operăm cu formula din decizie: cu „a lua act de informația procurorului”.

Măsurile planificate de consiliu întru combaterea criminalității pe tipuri - infracțiuni patrimoniale, apărarea ordinii publice, trafic de ființe umane, infracționalismul juvenil - poartă un caracter pur informativ și nicidecum proactiv. Această concluzie se confirmă și prin materialele controalelor efectuate de procuratura raionului Leova pe teren.

Tot în această perioadă procurorii procuraturii Leova au aprobat pornirea a 399 cauze penale, având încă 19 dosare penale restante, datorită faptului că în anii precedenți procuratura raionului sistematic analiza cauzele și condițiile care favorizau tergiversarea urmăririi penale, iar pe parcursul primului semestru cu contribuția procurorilor, numărul acestor cauze, la sfârșitul anului, s-a micșorat până la 17.

În perioada indicată, procurorii au suspendat urmărirea pe 118 cauze penale, dintre care în baza art. 2871 al. 1, p. 1 CPP - 10 cauze, iar în baza art. 2871 al. 1, p. 2 CPP - 108 cauze. Pe 38 de cauze a fost reluată urmărirea penală, majoritatea dat fiind reținerea făptașilor care se aflau în căutare, iar în 5 cazuri s-a dispus anularea ordonanțelor suspendării urmăririi penale ca ilegale în temeiul art. 52 al. 1, p. 8 CPP, pe parcurs fiind stabiliți 29 făptuitori (dintre care 5 în prezent se află în curs de extrădare).

În 28 de cazuri, în temeiul art. 292 CPP, s-a dispus restituirea cauzelor penale în legătură cu constatarea unor erori procesuale în cadrul acțiunilor de urmărire penală.

Atât la etapa începerii urmăririi penale, cât și pe parcursul acțiunilor de urmărire penală, în temeiul art. 52 al. 1 p.14 CPP, procurorii au dispus în scris 109 indicații pe cauze penale aflate în conducerea procurorilor.

La compartimentul exercitării urmăririi penale, procurorii au finalizat activitatea pe 31 de cauze penale, dintre care 11 dosare în privința a 14 persoane au fost expediate în judecată cu rechizitoriu. Din numărul total, 19 cauze penale în privința a 19 persoane, urmărirea penală a fost încetată, în 17 cauze au fost încetate pe motiv de nereabilitare, într-un caz din lipsa infracțiunii, iar într-un caz, deoarece făptuitorul nu a atins majoratul, o cauză penală a fost suspendată condiționat, o cauză penală a fost suspendată în baza art. 2871 alin. (1) pct.1) CPP până la stabilirea locului aflării învinutului minor.

O atenție prioritară, în cadrul exercitării și conducerii urmăririi penale s-a atras la respectarea strictă a legislației și drepturilor fundamentale ale omului în cadrul aplicării măsurilor procesuale de constrângere la exercitarea controlului de către procuror asupra procedurii de reținere și arestare preventivă.

Astfel, procurorii, odată cu primirea comunicării reprezentantului organului de urmărire penală referitoare la reținere, supun imediat controlului legalitatea reținerii persoanei și modul respectării de către reprezentanții organelor de urmărire

penală a drepturilor persoanei reținute, inclusiv dreptul la apărare, dreptul de a primi consultație juridică, în condiții confidențiale, din partea apărătorului până la începutul primei audieri.

Analizând volumul de lucru executat de procurori, concluzionăm că obiectivul trasat la începutul anului a fost atins, că unui procuror i-a revenit un volum de lucru mai mare față de colegii lor din raioanele limitrofe, fie și pentru că am avut vacante 3 funcții de procuror.

(Va urma)

Atenție escroci!

Comisariatul de poliție al rlu Leova atenționează toți locuitorii raionului să fie prudenți și să nu cadă pradă escrocilor care, prin intermediul telefonului mobil și fix, încearcă să vă înșele că sunteți câștigătorul unei tombole sau că vreo rudă de-a dumneavoastră are nevoie de ajutor la intrare în țară, cerându-vă să procurați cartele de reîncărcare pentru telefonie mobilă. Fiți prudenți!

Nicolae Popa, comisarul CPR Leova

CANTEMIRUL SE PREGĂTEȘTE DE JUBILEU

În luna martie curent, se împlinesc 35 de ani de la crearea, în 1977, noii unități administrativ-teritoriale din republică - raionul Cantemir. Autoritățile publice locale au decis să marcheze această dată importantă din viața populației din raion.

Prin dispoziția președintelui raionului, Ștefan Zaharia, a fost creat un comitet organizatoric, care va schița un program de acțiuni culturale-artistice și de alt ordin, va coordona activitățile preconizate pentru această dată remarcabilă. Programul festivităților prevede o adunare solemnă, cu participarea

primilor conducători, personalități care au stat la fondarea raionului. Vor fi invitate, de asemenea, formații artistice, delegații din alte raioane, țări, localități cu care este înfrățit orașul Cantemir.

I.Domenco

Novițchi Veronica, buletin de identitate nr. 2000023038349, anunță pierderea titlurilor de autentificare a deținătorului de terenuri nr. nr. cadastral: 57171050271, 5717302098, 5717302105, 5717304156, 5717304201, 5717201033. Se consideră nevalabile.

SPRE RUȘINEA NOASTRĂ

Scriam cu altă ocazie că moldoveanul nostru e curat exact până la poartă. Până la drum, dacă doriți. Dincolo de gard e gunoiștea. Discutam recent această problemă cu primarul or. Leova, dl E. Buragă, care e într-o permanentă căutare a unei soluții de salubritate eficientă a urbei și-mi spunea Domnia Sa de niște râpi care au fost transformate în gunoiști veritabile.

Proiectul demarat acum câțiva ani cu suportul financiar al Guvernului Cehiei practic a fost încheiat. Astăzi în Leova sunt amplasate 45 de platforme (de tip închis și deschis) pentru colectarea selectivă a deșeurilor, a gunoiului. A fost creată în scopul menținerii curățeniei ÎM „Salubr-Leova”. Dar banii s-au terminat. Cehii ne-au dat doar un dița, peștele trebuie să-l prindem

noi. Noi însă nu vrem. Noi continuăm să credem că primarul trebuie să ne care gunoiul de la poartă, odată ce l-am ales, iar noi pentru aceste servicii să nu plătim nici un svaș. Astfel s-a creat o situație de catastrofă. Producătorii de gunoi nu achită taxa mizeră pentru servicii (opt lei de persoană), iar întreprinderea „Salubr-Leova” e în prag de faliment. 15 salariați ai întreprinderii, ocupați de evacuarea deșeurilor așteaptă să li se de salariul din luna octombrie 2011.

Orice muncă trebuie remunerată, orice serviciu urmează să fie plătit. Așa este în toată lumea. Numai moldovenii nu vor ori nu pot niciodată să înțeleagă că și gunoierul e om și că munca lui urmează să fie plătită. De noi, cei care producem gunoiul și deșeurile pe care ei le evacuează în locuri

anume și nu în râpi cum suntem deprinși să o facem de secole. Spre rușinea noastră. Îmi spunea dl primar că „Salubr-Leova” e în pragul

falimentului. Păcat. Păcat pentru că o idee nobilă așa și nu a fost înțeleasă și susținută de un oraș întreg de producători de gunoi. Vai

de capul nostru!

I.Mititelu
În imagine, gunoiște neautorizată

CAPITALĂ A TINERETULUI

La finele anului 2011, în urma unui concurs republican, Ministerul Tineretului și Sportului a desemnat orașul Cahul ca fiind „Capitala Tineretului 2012”. În legătură cu acest fapt, în aceste zile, autoritățile orașenești și raionale fac ultimele pregătiri pentru lansarea evenimentului atât de important pentru imaginea urbei, raionului, dar și a întregii zone de sud a țării.

Chiar în primele zile ale a.c., primăria urbei a convocat factorii

eveniment urmând a se desfășura la 2 februarie curent, cu concursul autorităților orașenești și raionale, Centrului „Pro-Europa”, colectivelor artistice, altor structuri din sfera culturii, a tineretului studios de la Universitatea de Stat „B.P.Hașdeu”, Colegiului industrial-pedagogic și de medicină, altor instituții din urbe și raion, societății civile ș.a.

Edilii orașului pun mari speranțe în implicarea tuturor factorilor responsabili în realizarea pro-

le, soluționarea problemelor sociale din teritoriile respective și ale republicii în ansamblu”.

Este vorba, în primul rând, de atragerea investițiilor din afara țării, adică, din partea Uniunii Europene, Comunitatea Statelor Independente etc.

Cahuleni au în acest sens mai mulți parteneri de nădejde, or, orașul este înfrățit cu un șir de localități din țările vecine. Chiar în toamna 2011, primarul Petru Burlacu a semnat, la Vaslui, un Acord de înfrățire cu municipiul Vaslui, România. Un alt partener este Republica Chineză, cu care „capitala de sud” a țării întreține relații bilaterale directe de ceva ani. În timpul vizitei în China, toamna trecută, a conducătorilor orașelor Cahul și Bălți, partea chineză s-a arătat interesată și disponibilă de a face investiții în sfera socio-economică a acestor unități teritorial-administrative. Mai mult, s-a ajuns la înțelegerea de a semna acorduri de înfrățire între centrele regionale chineze și moldovenești. Atunci, partenerii chinezi au subliniat că „ar fi mult mai lesne și mai eficient de a face investiții prin intermediul unei structuri unice, care ar uni orașele din Republica Moldova”, astfel, că această nouă structură a noastră, „Uniunea orașelor din R.Moldova” ar fi un prim pas spre o colaborare mai rodnică, mai eficientă în diferite sfere ale economiei, dezvoltarea infrastructurii, modernizarea localităților noastre, cu partenerii externi - din UE, CSI, dar și China și alte țări, a concluzionat Petru Burlacu.

Ion Doru

O atitudine egală față de toate

Recent vicepreședintele raionului Hâncești, Valeriu Condratiuc a întrunit într-o ședință de lucru factorii de decizie ai primăriei Hâncești, administratorii celor 3 piețe din oraș - „Hâncoop”, „Villes” și „Chiril”, precum și șefii serviciilor desconcentrate pentru a pune în discuție activitatea piețelor din oraș.

Principalele probleme abordate în cadrul ședinței au vizat activitatea pieței „Villes”, afectată de comerțul stradal neautorizat în ajunul sărbătorilor, lipsa condițiilor adecvate de comercializare în piața „Hâncoop”, parcare ilegală a transportului în fața piețelor ce împiedică circulația pietonilor, vânzarea ilicită în ajunul sărbătorilor de iarnă a articolelor pirotehnice etc. Primarul or. Hâncești, Alexandru Botnari, precum și reprezentanții serviciilor sanitaro-veterinare raionale au avut unele obiecții față de activitatea pieței „Hâncoop”, privind amenajarea și condițiile antisaniare de comercializare a produselor alimentare. Totodată, primarul de Hâncești s-a arătat nemulțumit față de activitatea acestei piețe, care, potrivit lui, deține în totalitate monopolul la comercializarea cărnii și a produselor lactate, o situație anormală, ce defavorizează concurența celorlalte două piețe din oraș. Referindu-se la activitatea pieței „Villes”, Alexandru Botnari a accentuat faptul că administrația publică locală depune toate eforturile pentru lichidarea comerțului stradal și înlăturarea parcării ilicite a transportului în fața pieței „Villes” și sectorului „Rogatca”. În acest context, comisarul CRP Hân-

cești, Victor Moraru a propus ca în zilele de piață (joi și duminică) pe strada din fața pieței „Hâncoop” să fie organizată circulația unisens a transportului, iar pe strada din fața pieței „Villes” - doar în timpul sărbătorilor. Președintele Cooperativei de Consum „Hâncoop”, Lidia Tașcă s-a arătat indignată de faptul că pe parcursul anului trecut, începând cu luna februarie a avut 7 controale din partea serviciului veterinar, ce într-o măsură oarecare au afectat activitatea normală a comercianților din piață. Majoritatea avertismentelor și recomandărilor făcute de inspecția veterinară și Centrul de sănătate publică au fost executate, fiind efectuate totodată și unele lucrări de reparație curentă și de amenajare a pieței. „Din cauza lipsei finanțelor suficiente pentru întreținere, piața „Hâncoop” activează doar în zilele de joi și duminică, situație ce nu-i permite să se dezvolte la nivelul standardelor europene. În pofida acestor greutăți, piața „Hâncoop” își onorează conștiințios obligațiunile sale de contribuabil, achitând lunar impozite destul de importante în bugetul raional”, a remarcat dna Tașcă. Mai mulți vorbitori au accentuat faptul că piața „Hâncoop” are cea mai îndelungată activitate, în care în marea majoritate a comercianților sunt țărani de la sate ce vin pentru a-și vinde producția agricolă, produsele lactate și carnea, de aceea administrația pieței trebuie să meargă pe calea înlăturării neajunsurilor pentru a deveni o piață amenajată și modernă.

Tatiana TODOSEICIUC

decizionali din teritoriu - reprezentanții administrației publice, conducătorii instituțiilor de cultură și învățământ, liderii asociațiilor obștești din oraș, în cadrul căreia au fost schițate primele acțiuni de anvergură.

„Ne mândrim și ne simțim onorați de această alegere a Ministerului Tineretului și Sportului, dar suntem conștienți de faptul că ne revine o responsabilitate deosebită și, în acest sens, contăm pe nivelul de conștiință, patriotism, pe buna organizare a activităților preconizate” - astfel a calificat conducerea orașului și raionului Cahul decizia Ministerului Tineretului și Sportului de a desemna orașul Cahul drept „Capitala Tineretului 2012”, lansarea acestui important

gramelor preconizate. Primarul de Cahul, Petru Burlacu, sublinia în context că „în acest sens, mizăm nu numai pe susținerea autorităților centrale, dar și a vecinilor, și, în primul rând, a colegilor din „Uniunea orașelor din R.Moldova”, în care, alături de orașele Bălți, Soroca, Ocnița, Florești, Criuleni, Anenii Noi, Taraclia și Vulcănești, suntem fondatori. În cadrul conferinței de constituire a Uniunii, am declarat că ne-am asociat într-o organizație obștească, necomercială, apolitică și neguvernamentală, scopul căreia este activitatea în comun într-o accelerarea dezvoltării economice și sociale a orașelor din R.Moldova, promovarea și protejarea intereselor comune ale unităților administrativ-teritoria-

Ce poate înțelege un copil de numai trei ani? La vârsta asta era Boris când i-a murit mama. Ține minte că toată lumea lăcrima, iar taică-său l-a luat în brațe și i-a zis: „Sărut-o căci mai mult n-ai s-o vezi”. Însăpăimântat, copilul s-a strâns la pieptul tatei și i-a șoptit la ureche: nu vreau, mă tem...

Apoi a fost o perioadă grea de tot, era dus la bunica din deal, apoi la cea din vale, ca să aibă cineva grijă de el. Taică-său o ținea într-o crâncenă beție – îi murise nevasta tânără, frumoasă. Misterioasă din cale-afară a fost plecarea ei. Toader era și el bărbat chipeș, cu armata făcută și cam fustangiu până la însurătoare. Vorbea lumea în sat că vreuna din iubitele sale de odinioară i-o fi făcut vreo vrajă neveste-si de s-a stins sârmana într-o săptămână în chinuri groaznice. Se întâmplase asta prin anii '30, când, ca să tratezi cu adevărat un bolnav, aveai nevoie de bani grei.

Soțiile lui Toader mor inexplicabil

Apoi peste doi ani iată că tata îi aduce o altă mamă. Tânără și frumoasă era și nevasta ceea, pe care tot Maria o chema, ca și pe mama dreaptă a lui Boris. Și s-a întâmplat să fie mama de-a doilea miloasă la suflet, harnică și cuminte, de nu-i găseai pereche în sat. Și Toader parcă prinsese la viață – muncea de zor în gospodăria lui, se zbătea să mai câștige un ban cu meseria pe care o deprinsese de la bunelul lui – meșter de butoaie era, dulgher cunoscut și apreciat în toate satele din jur, și pornise astfel tânăra familie să adune avere la casă. Iernile, Maria țesea covoare, laturi de țol, prosoape, scărmană lână. Iar vara nu avea astâmpăr – răzoarele de flori din fața casei erau atât de frumoase că o invidia orice gospodină din sat, până de Paște casa ei era văruită, geamurile curate și cerdacul vopsit în culori vesele de nu-ți puteai lua privirea.

Ce-i mai trebuia lui Toader ca să se simtă cu adevărat fericit?

BĂRBATUL CU ȘAPTE MAME

Mai vroia bărbatul un copil. Și când Maria i-a șoptit într-o seară că e însărcinată, bucuria lui nu avea margini. Dar n-a fost să fie, cam pe la jumătate de sarcină, Maria porni să se ofilească, nu mai avea puteri, nici gust de viață, ziulica întregă sta culcată pe laita de după sobă și gema încetșor. Mama ei i-a adus acasă fel de fel de doftoroaie, le plătea ea, dar tot degeaba era – Maria nu se îndrepta. De parcă copilul pe care îl purta îi sugera tot firșorul de viață. În ziua când a născut, și-a dat și sufletul.

A fost îngropată cu copilul ei și i-a fost nevestă lui Toader exact patru ani și cinci luni... Iar lui Boris, care împlinise deja opt ani, mamă de-a doilea – cuminte suflet și milos a mai fost femeia ceea... Acum, trecut de 77 de ani, și-o aduce des aminte moșul ca pe cel mai luminos și frumos om din viața lui. După moartea Mariei satul nu mai înceta cu presupusul – oare n-o fi vreo vrajă și de data asta sau vreun blestem, de se duc atât de tinere nevestele lui Toader?

Nevestele mor, Toader le crește copiii

Iar bărbatul a ajuns din nou vădăoi... Nu mai încerca să-și caute altă nevestă. Intrase în el un soi de frică, de parcă însăși existența lui aduce nenorocire oricui s-ar afla în preajmă. Devenise morocănos și bănuitor. Boris locuia mai mult la buneii, care își iubeau la nebunie unicul nepot, cu gândul că s-ar putea să fie și ultimul... Băiatul creștea isteț și curios. Într-o zi se duce el cu un prieten la baba Safta. Furuse de la bunica-sa din coteț o găină moțată și i-o du-

sese vrăjitoarei ca să-i spună ce-l așteaptă pe taică-său în viitor... I-a vorbit în childuri baba, că n-a înțeles copilul mai nimic, dar pentru găina ceea l-a bătut bunelul cu o curea soldățească cu cataramă.

Tatăl său se înstrăinase de copil, venea rar de tot pe la părinții lui, dar dacă se ducea Boris la casa lor în vale, bărbatul nu era bucuros să-l vadă. Când se plângea uneori copilul bunicilor de pe tată, aceia înțelegeau că feciorul lor se îndepărtează de copil cu gândul să nu-i aducă moarte sau boală, sau vreo altă nenorocire. Numai pe Boris îl avea și dacă blestemul e făcut pe Toader, să sufere el, și nu un prunc nevinovat... Nici gând de însurătoare nu avea bărbatul, dar își găsisse o muiere cu doi copii, văduvă și ea, și o tot vizita noaptea, când satul dormea de-a binelea... Asta a durat luni bune până când nu știu cine l-a zărit în zori ieșind de la Catinca. Și dacă a pornit vorba prin sat, femeia n-a mai dorit să-l primească, nu de alta, dar rudele fostului ei soț au tăbărit peste ea cu amenințarea că-i vor lua copiii, că n-o să lase ei băieții lui frate-său să-i crească o curviștină. Erau alte moravuri pe atunci...

Piaza rea nu îi dă pace lui Toader

Și apoi ce-i împiedica să-și unească destinele? El – vădăoi cu un copil, ea – vădană cu doi copii, el – gospodar și ea nu era dintre cele dugleșe, într-un cuvânt, rudele lui și ale nevestei ceea au stat în capul lor până s-au hotărât Catinca și Toader să se cunune... Uite așa s-a făcut Boris cu cea de-a treia mamă... Și mai avea doi frați din adunătura asta. Catinca era o femeie zdravănă, plină de viață și veselă din cale-afară. Și băieții ei tot zglopii și năzbătioși erau... Boris îi urmărirea cu uimire, el fiind o fire mai liniștită. Se bucura că în gospodăria lor trebuia o femeie și că tatăl lui parcă se trezise dintr-un somn rău...

Într-un an de zile, nu mai recunoștea casa lui Toader, a mai adăugat omul o anexă, apoi a ridicat o bucătărie de vară, în fundul grădinii a săpat un iaz. Omul aștepta adaos, căci nevasta lui era deja în luna a șasea... Îi mergeau lui Toader atât de bine lucrurile că-l apucase nu știu cum o frică, poate era și o presimțire, dar de la o bucată de vreme nu se

simțea omul în apele lui... Avea impresia că cineva îi urmărește fiecare pas, deși nu avea dușmani fățiși, oricum multă lume îl invidia. Prea ușor, li se părea lor, face avere omul! Avea vise pe care nu și le putea tălmăci. El, care niciodată n-a crezut în vrăji și blesteme, acum, din frică, i se părea că cineva urzește un rău la casa lui. S-a dus la soacră-sa și, rușinat, a rugat-o să meargă cu el la o babă din satul megieș să-i spună ce-l așteaptă. Când să iasă din curte, și-a îmbrățișat familia, și-a strâns nevasta la piept, de parcă n-o s-o vadă timp îndelungat...

Vrăjile de sub prasad

Drumul le-a fost lung și de multe ori voia Toader să întorcă șarabanul spre casă, căci, vă spun, avea o neliniște inexplicabilă în ziua aceea. Baba la care au venit le-a ieșit în prag și nici nu i-a dat voie să coboare: „Du-te, omule, acasă, c-ai venit la mine prea târziu”. Toader n-a mai cerut explicații, a deshamat un cal și a luat-o în goană spre satul lui, iar soacră-sa rămăsese să afle tot ce putea de la vrăjitoare. Ajuns acasă, a găsit lume peste lume adunată în curtea lui, iar nevastă-sa era culcată pe un iorgan în cerdac și o doftoroaie se tot rotea în jurul ei. Avusesse Catinca ideea să se urce în podul casei să coboare niște grăunțe. Fiind zdravănuță de felul ei și gravidă încă, s-a rupt scara sub ea și a căzut cu burta peste o furcă, care a străpuns-o. Și chiar Boris a dat peste mamă-sa, cea de-a treia în viața lui...

Târziu a dat peste ea, a chemat repede vecina, dar nu mai aveau ce-i face, era toată într-o băltoacă de sânge și copilul mort în ea. Când s-a aplecat Toader deasupra ei, Catinca și-a dat suflarea. Nu mai simțea nimic bărbatul, împietrise de durere. După înmormântare,

l-a chemat soacră-sa, i-a pus un hârleț în mână și l-a pus să sape la rădăcina unui prasad, pe care îl avea Toader în fața casei. Martori erau și vecinii lui. Ce a găsit el acolo a uimit întreg satul. Trei legături, cu fel de fel de lucruri în ele, legate cu ață roșie și ardei iuți și câte un ou în fiecare, înfipte în

ele ace multe, de parcă erau ari-ci. Nicio îndoială nu mai era că cineva din satul acela i-a făcut vrăji lui Toader și numai-decât că a fost o femeie...

Au trecut trei ani de la moartea Catincai până a adus Toader altă nevestă în gospodăria lui. O chema Elizaveta, era văduvă și avea trei copii și, din adunătură, iată că devenise Toader tată a șase copii... Cu ea a trăit 30 de ani și au murit unul după altul în același an. Ce să vă mai spun? Că au mai avut împreună patru copii și toate fete erau. Dar ce s-a întâmplat cu Boris mai departe? Soarta așa a vrut că să mai aibă o mamă. Un unchi de al lui tare mai ținea la băiatul acesta și, pentru că nu avea copii, dar agonisise avere multă, a tot umblat pe lângă Toader să i-l dea pe Boris, că-l ia de suflet cu acte în regulă. Fecior voia să-i fie. Avea Boris 14 ani și era tare cuminte. S-a dus în casa unchiului și a trăit cu ei ani frumoși, l-au iubit, cum poate ar fi ținut și la copilul lor.

Soacra, ultima mamă

Boris i-a spus mamă și Anei. Era a cincea mamă în viața lui. Diferite ca fire, dar nu l-a obijduit niciuna, despre toate mi-a vorbit frumos, cu gingășie. La fel și despre frații lui din adunătură, au rămas până astăzi în relații de rudenie și se întâlnesc mai la toate sărbătorile. Cea de-a șasea mamă i-a fost femeia la care a stat în gazdă într-un oraș din Rusia. Se dusese prin 1956 la lucru acolo și a cunoscut-o pe Eudochia, o văduvă necăjită, sârmană, dar cu o inimă atât de mare, că l-a învăluit și pe el cu dragostea ei. L-a jelit și l-a grijit ca pe propriii ei copii. I-a spus și ei „mamă” și au corespondat până și-a dat femeia obștescul sfârșit.

Cea de-a șaptea mamă i-a fost soacră-sa Vera. Nemaipomenită femeie! Era din satul lor și-l cunoștea din pruncie. A ținut la el ca la propriul ei copil, ba chiar și mai mult decât la ai săi. Pentru că și Boris e o fire aleasă – blajin, cuminte și înțelept. „Cu atâtea mame oare nu ajung eu, doamnă Lidia, în Cartea recordurilor?”, glumea el la despărțirea noastră...

STIMAȚI CETĂȚENI AI REPUBLICII MOLDOVA

Dacă aveți probleme, se desface familia, eșecuri, vă chinuie singurătatea, va adus cineva pagube, nu trebuie să fiți indiferent față de sine și de cei dragi
Un ajutor real e aproape.

EUDOCHIA

A cucerit încrederea multărilor de oameni cu darul său, credința în viitor.

* Reface familiile uneste persoanele îndrăgostite.

* Pune protecție potrivă dușmanilor, precum și orice pericole.

* Confectionează amulete puternic magice și talismane.

* Face ritualuri pentru noroc și succes

* Elimină toate negativele

* Prezice pe 14 obiecte.

PROGRAMARE LA TEL.

0(22) 58-41-36, 0-693-20-603.

PUBLICAȚIA PERIODICĂ INDEPENDENTĂ "CUVÂNTUL LIBER", membru al API

a fost înregistrată la 8 iulie 1997, cu nr. 25, la Ministerul Justiției al Republicii Moldova

Adresa redacției: 6301 str. Independenței, 8
or. Leova, Republica Moldova
Tel/Fax 263-2-21-71; Cont bancar în lei
mobil 078472707 225192101202 în BC "Moldova-
e-mail: liber@api.md Agroindbank" SA fil. or. Leova cod
info@cuvantuliber.md -AGRND2X764;
www.cuvantuliber.md cod fiscal 1550693

Echipa de creație: Dinu Mititelu - e-mail: dinumititelu@yahoo.com,
Natalia Trofim, Ion Domenco, LAman

Indicele de abonare 21295

Articolele publicate ogândesc opiniile autorilor și ele nu întotdeauna coincid cu părerea redacției. Întreagă responsabilitate pentru conținutul materialelor publicitate le revine clienților. Redacția nu recenzează și nu restituie scrisorile, articolele, fotografiile, desenele sosite pe adresa ei.

Tiparul executat la S.A. "Tipografia Leova"
Comanda nr.452 Tirajul 3500

O bacterie ar putea încetini îmbătrânirea

Un tip de bacterie recent descoperită în subsolul arctic înghețat (permafrost) al Siberiei ar putea să posedă capacitatea de a încetini procesul de îmbătrânire, a anunțat, marți, Academia de științe rusă într-un comunicat.

Potrivit experimentelor realizate în laborator, aceste bacterii - Bacillus F - s-au dovedit capabile să oprească procesul de îmbătrânire în cazul șoarecilor cărora savanții le-au injectat microorganismele.

Șoarecii testați au trăit mai mult timp, în comparație cu cei din grupul de control, au explicat reprezentanții Academiei de științe ruse, care consideră că aceste rezultate sunt "impresionante".

Savanții ruși au precizat faptul că injecțiile cu bacterii au permis întărirea sistemelor de apărare naturală

ale șoarecilor.

"În primul rând, studiul a vizat imunitatea și activarea rapidă a ei", au precizat savanții ruși.

Testele au arătat că metabolismul șoarecilor testați a crescut cu 20-30%, iar bacteriile au contribuit la scăderea cazurilor de orbire asociată cu senilitatea, dar nu au împiedicat apariția tumorilor.

Academia rusă nu a precizat numărul șoarecilor testați, dar a spus, totuși, că acele experimente au fost realizate pe un număr suficient de mare de cobai pentru ca rezultatele să fie fiabile.

Savanții ruși au descoperit bacteria Bacillus F în Iacuția, o republică din Siberia Orientală, unde temperaturile sunt deosebit de scăzute. Bacteria poate să se reproducă doar la temperatura de 5 grade Celsius.

"Ne-am gândit și ne-am spus: întrucât bacteriile au fost descoperite în permafrost, unde erau bine conservate, ele dețin probabil niște mecanisme care le permit să își conserve viabilitatea. Este exact ceea ce s-a întâmplat", a explicat Nadejda Mironova, de la Institutul de biochimie și medicină fundamentală al Academiei de științe ruse.

Proteinele din lacrimi distrug bacteriile

Un nou studiu realizat de cercetătorii de la Universitatea Irvine, California a încercat să descopere modul în care o proteină localizată în lacrimile umane și implicată în apărarea imunitară poate distruge bacteriile.

Cercetătorii cred că acest studiu

s-ar putea dovedi esențial pentru activitatea de lungă durată care vizează diagnosticarea cancerului în stadiile incipiente.

Încă de acum un secol, când Alexander Fleming, laureat al premiului Nobel, a descoperit că lacrimile umane conțin proteine antiseptice numite lizozime, oamenii de știință au încercat să afle dacă ele ar putea neutraliza bacterii mai mari și mai virulente.

S-a constatat că moleculele de lizozime au un fel de "fălci" care prind și mestecă rânduri de celule într-un mod similar cu cel în care un om mănâncă un porumb fiert. Prin acest

proces, proteina distruge pereții bacteriilor care încearcă să intre în ochi și să îi infecteze.

Pentru a decoda acest comportament, oamenii de știință au creat cei mai mici tranzistori, cu dimensiuni de 25 de ori mai reduse decât cei dintr-un smartphone. Astfel, s-a putut monitoriza modul în care fiecare moleculă de lizozime distruge o bucată din bacterie, într-un mod similar cu cel în care un medic ascultă bătăile inimii cu ajutorul unui stetoscop.

Asamblarea tranzistorului și atașarea lui la o singură moleculă de proteină prelevată din lacrimi umane a durat ani, însă specialiștii speră ca, în următorul deceniu, tehnologia să poată fi folosită în detectarea cancerelor și a altor boli.

Cele mai periculoase E-uri

E 102 (tartrazină)

Acesta e un colorant galben, care imită culoarea naturală a gălbenușului de ou și a portocalilor. Se găsește în băuturi alcoolice și nonalcoolice, precum nectarul de culoare galbenă, sucurile cu aromă de portocală, este foarte răspândit în lichioruri, fructe și legume confiate, produse de cofetărie, croissant, înghețată (foto), glazuri, creme, biscuiți de culoare galbenă, brânză topită, produse lactate aromatate, icre de pește, supe instant, snackuri pe bază de cereale sau amidon, dar și în numeroase sosuri și maioneze. Cu alte cuvinte, în mai toate produsele pe care le consumăm. Provoacă, la copii, astm, rinite, urticarie. Cea mai gravă afecțiune cu care ne putem pricopsi din cauza acestor produse este sindromul de hiperactivitate (ADHD), care se manifestă prin crize profunde de agitație. E

104 (Galben de chinolină)

E un colorant galben foarte periculos. Se găsește în sucuri, croissant

și produse de cofetărie. Poate provoca alergii, astm, dermatite și sindromul care produce agitație, denumit ADHD.

E 110 (Galben de portocaliu)

Se folosește la prepararea sucurilor care au culoarea galbenă sau oranj, dulciuri și gumă de mestecat. Provoacă alergii, congestie nazală, astm și disfuncții ale percepției gustului.

E 230 (bifenil)

E un conservant interzis în Uniunea Europeană, însă se utilizează în alte țări din afara Comunității, îndeosebi în Turcia. Este folosit pentru conservarea citricelor (foto). E cancerigen și extrem de periculos pentru sugari, atunci când e consumat de mamele care alăptează.

E 150 B,C,D (carameluri)

Prezent în mai toate dulciurile, în berea neagră, dar și în whisky.

E 151 (negru briliant)

Se găsește în ciocolata neagră. Este

un colorant care, în timp, produce cancer.

E 131, E 133 (albastru patent V, albastru briliant)

Acești coloranți de culoare albastră se găsesc în diferite bomboane, sucuri și, cel mai mult, în guma de mestecat. Produc afecțiuni ale cavității bucale și au o acțiune cancerigenă puternică.

E 122 (azorubină)

Coloranții roșii se găsesc în multe preparate din carne, în dulciuri (foto), în creme și în băuturi. Pot provoca mai multe forme de cancer.

Conservanții

Conservanții (E 220 și E 228 sau sulfiții) reprezintă o altă categorie de E-uri care se găsesc într-o gamă largă de alimente. Aceștia se găsesc în mai toate produsele, dar în special în vin. Sulfiții încetinesc asimilarea vitaminei B1, provoacă afecțiuni intestinale și astm.

HOROSCOP

30 ianuarie - 5 februarie

Berbec

Pentru Berbeci, se preconizează o săptămână de-a dreptul uimitoare. Financiar o duc foarte bine, în carieră vor avansa ori vor obține o mărire de salariu binemeritată, după efortul susținut din ultimele luni.

Taur

Taurii se întreabă, probabil, de unde atâta energie dintr-o dată. Se vor simți în stare să mute munții din loc și nu vor sta locului o clipă. Chiar dacă vor mai apărea pe ici, pe colo, ceva probleme, nici una nu va fi de nerezolvat.

Gemeni

Gemenii au tendința de a deveni dependenți de agendă și de telefonul mobil și ar fi bine să o lase mai moale dacă vor să facă față, fizic vorbind. Nu ar fi rău nici dacă și-ar efectua o serie de analize de rutină, mai ales dacă au trecut de 35 de ani.

Rac

Pentru Raci, urmează o săptămână agitată, plină de proiecte și de activități ce presupun efectuarea unor călătorii în afara localității.

Leu

Leii sunt preferații zodiacului în săptămâna aceasta. Financiar, stau excelent, iar în carieră lucrurile evoluează în direcția dorită. Atenție la concurența neloyală! În dragoste, sunt niște răsfățați.

Fecioara

În această săptămână, Fecioarele sunt asaltate de o serie de probleme în carieră, ce trebuiau rezolvate mai demult, dar pe care le-au tot amânat. Nu este cazul să se impacienteze: înarmate cu răbdare și voință, vor reuși să treacă cu bine peste ele.

Balanța

Pentru Balanțe, se anunță o săptămână fără evenimente majore, dar cu bucurii și satisfacții obținute din lucruri mărunte. Cariera a ajuns într-o fază de stagnare, dar care nu înseamnă neapărat un lucru rău.

Scorpion

Scorpionii vor avea de înfruntat unele mici probleme în sfera socială, datorită unei nervozități accentuate cauzată de stresul din ultima perioadă. Cu toate acestea, săptămâna va fi una bună, cu multe împliniri pe plan afectiv.

Săgetător

Săgetătorii pur și simplu nu vor reuși să se adune în această săptămână. Oricâte eforturi vor depune, acestea nu vor avea niciun rezultat, cel puțin în sfera profesională. Pot avea, de asemenea, stări psihice oscilante.

Capricorn

Pentru Capricorni, se anunță o perioadă fastă flirturilor și cuceririlor. Cu personalitatea lor reușesc să farneze fără drept de apel o persoană pe care o aveau de mult în vizor.

Vărsător

Vărsătorii pășesc cu dreptul în această săptămână, sunt plini de vitalitate, au o energie de-a dreptul molipsitoare. În plan personal însă, lucrurile nu stau la fel de bine, este posibil ca persoana iubită să își dozească o schimbare.

Pește

O săptămână excelentă pentru Pești, din punct de vedere financiar. O investiție bine plasată cu ceva timp în urmă le aduce mari beneficii și este de asemenea posibil să li se restituie.